

29093

נתן אלתרמן

הטור השביעי

ספר ראשון

תשי"ג - תשי"ד

ש"י האל"י

הוצאת הקיבוץ המאוחד * תש"ב

100

מהדורה או רואה אור ביחמתו ובסיועו של הוועד הציבורי
להוצאת כל כתבי נתן אלטרמן

PJ
5054
A5T8
V.1
COPY 5

אוניברסיטת חיפה
הספרייה

© נתן אלטרמן, תל-אביב, ישראל 1972
© NATHAN ALTERMAN, TEL-AVIV,
ISRAEL 1972

נדפס בדפוס גונופרס בע"מ, רמת-גן

אוניברסיטת חיפה
הספרייה

הטור השביעי בשלושה כרכים

מאת המלביד

במשך כתצי יובל שנים כתב ופירסם נתן אלטרמן את הטור השביעי שלו.
תחילה כרציפות מתמדת בימי-שש, מדי שבוע בשבוע, ואחר-כך, לקראת
סיום הסידרה, בשנות הששים, ברחובי-ומן אדוכים סהות או יותר. "הטור"
הראשון הופיע בעתון "דבר" ב-5 בסברואר 1943, כשם "נקודת-אדכימדס"
וצורתו שיר; "הטור" האחרון הופיע באותו מקום ב-17 בסברואר 1967, בשם
"אשדות ומוכיחה" וכולו מאמר-בסדרה. בין שני התאריכים האלה כתב נתן
א. (כך חתם כאן) והוציא לאור למעלה משבע-מאות "טורים", שרובם הגדול
הם בחזקת "שידי העת העתון".

בשנת תשי"ח, עם יסודה של מדינת ישראל, אסף אלטרמן בכרך אחד חלק
מטוריו ופירסמה בהוצאת "עם עובד". בספר הנה שלב גם כמה טורים מתוך
הסידרה "רגעים", אשר קדמה ל"טור השביעי" ונדפסה בעתון "הארץ" למן
טובמבר 1934 ועד יאנואר 1943. בחתימה "אנב". את סידור שמותיהם של
טורי ה"רגעים" ומועדיתם ימצא הקורא בנספחות לכרך השלישי של מהדורה
זו.

מקץ שנים אחדות, בשנת תשי"ד, חזר אלטרמן ואסף בכרך חלק מטוריו שלמן
1946 עד 1953 ועד בכלל, ופירסם אותם בהוצאת "דבר". אם מוקד הכרך
הראשון הוא מאבקם של היהודים באימת בדידותם לנוכח הכליין המכריחם
באירוסה ומאמצי היהודים בארץ-ישראל להציל את אחיות-תקומתנו ותמשכה.
הרי מוקד הכרך השני הם מעשי-החקומה במדינת ישראל ולבטיה מודץ ומביח
כמדינת יהודית, שיתדות עתידה הקועות במלח-ההרוחה (נר-פומבדיותא-)
מות, ובגלל-הדממה של הקיסרות הארומה, מזה.

בתחילת 1962 סנה אלטרמן להתקין ולקבץ לספר את הטורים משנת
1961-1964, שהיו במרעד זה נסחיימה, בעצם, עיקר מלאכה ב-טור השביעי.
(בחמש השנים הבאות, עד סברואר 1967, הופיעו בסך-הכל כשלושים טורים).
עתה, כשהשער האחרון, "משפט", סגר מעגל שתהילחו בשער הראשון של
כרך תשי"ח, "טכל העמים", ינוש אלטרמן לערוך מחדש גם את כרכי תשי"ח-
תשי"ד, לעשותם ספר אחד ומיוחד, מכחר שירי-העת מתקופה הותכת-עורל
שתמה ולא-נשלמה.

משכאנו להתדיר את "הטור השביעי" במסגרת מהדורה זו, שנעדה להכיל
את מרבית יצירתו של נתן אלטרמן, מצאנו את מאות טורים ממנינים, למעשה,

עולי-ניסיה, עמ' 35, לטור-עגלת-הילדים, ויל' דבר, 4.2.44.
האנח-ניאסה-השליכה עוק בחיפה ב' 1 בפברואר 1944. היו בה 757
עולים-פליטים מפולין, גרמניה, רומניה, ליטה, יוון, חורכיה ועוד, שהגיעו
בדרכים-לא-דרכים לספרד ולפורטוגאל. אגת-הפליטים יצאה מליסבון
ב' 28 ביאנואר ועשתה את דרכה בים כאין מסריע. בין העולים היו 168
ילדים.

גנרל קניו, מפקד חיל-המצב הצרפתי, עמ' 38, לטור-השובת
גנרל קניו, ויל' הארץ, 12.6.42, בותימת-אגב.
סיור קניו, 1898-1970, לעת פרוץ מלחמת-העולם השניה - מותיקי
המסקדים בצבא הצרפתי. בין שתי מלחמות-העולם שירת כקצין בליון-
הורים. לאחר התבוסה של 1940 הצטרף אל צבא צרפת החופשית, בהנהגתו
של שארל דה גול. הצטיין במערכות לוב והגן במשך שבועיים ויותר על נהר-
המדבר בירי-חכים מפני התקפותיו של חיל-המשלוח הגרמני. בסיקורו של
הגנרל תאצי רומל. בשנת 1944 נתמנה קניו למפקד כל הכוחות המזוינים
של צרפת החופשית במולדת ומשתחררת. לאחר המלחמה - מפקד חיל-
הכיבוש הצרפתי בגרמניה. ב' 1961 - חבר הסיפה העוליסטית באסיפה
הלאומית, וב' 1964 - שד-ההגנה: בעת כהונתו נחתם החוזה הישראלי-
הצרפתי לרכישת נשק. נשיא האגודה-ברית צרפת-ישראל-עד ליום פטירתו.

התקפת-הנגד הגרמנית, עמ' 49, ויל' דבר, 22.12.44.
במחצית השניה של הודש דצמבר 1944 פתח הצבא הגרמני בהתקפת-נגד
בחזית המערב, כנסיון אחרון ונאש להציל את הרייך-הנאצי מתבוסחו הסופית.

* בדפס לראשונה

נאומו של בוין, עמ' 65, לטור הפארלאמנט משתעל, גיל דבר, 21.2.47.

ב-18 בספרדאר 1947 נשא אדנסט כוין, שד-החוק בממשלת-הלייבור, נאום על מדיניות הקאבינט בארץ-ישראל. בוין הדיע אן, כי בריטניה אין לה סמכות להטיל עתרו משלה... מתוך שדירות, וכי על-כן תפקיד את הבעיה בידי עצרת האומות המאוחדות, בלי להמליץ על הצעת-סדרון משלה. עצרת זו אמורה היתה להתכנס כעבור שבעה חדשים, בקיוב. השר הבריטי גקט מדיניות של השהיה, מתוך חמקוה כי בינתיים יעלה בידו להכניע את הישוב העברי, באמצעים מדיניים וצבאיים. עם-זאת הרדע במפורש כי לתורשים הקרובים אין הוא יכול להתחייב אלא על מכת-עליה של 1800 רשיונות לחודש... לא יתד ולא פתח...

נא להסביר מתחלת, עמ' 69, גיל דבר, 28.2.47.

ב-26 בספרדאר 1947 פתח אדנסט בוין את החיכות על ארץ-ישראל כבית-הנבחרים הבריטי; בעקבות הודעתו מן ה-18 בחזי חור והסביר מה טעם יש לבקש מאת עצרת האומות המאוחדות להכריע בין הפתרונות השונים, המצעים לשם יישוב הסכסוך היהודי-הערבי. לדעתו, הכיל המאגדאט חברי על ארץ-ישראל יחבסות סותרות ליהודים ולערבים. עם שהכריז כי מצדה אין ממשלה לתדן ממליצה על שום פתרון מן הפתרונות שתובעים הצדדים היריבים, נילה את דעתו שזא עצמו מצדד בתכנית מדינית, העשויה להוליך, מקץ שגט אחרות, לכינון מדינה פלשתינאית, עם דוכ ערבי ומיעוט יהודי, אשר יכה ב-ערובות. כיון שנתבקש להגדיר מה סיבו של הבית הלאומי באי שחובטה ליהודים, השיב, כי דבר זה הוא יחידה בעיניו. איש לא אמר מעולם מתי יקום הבית. לא עלה בידו למצוא את הרבר בשום מקום. הסידוש הרבר מליני יהודים? דוב יהודי? מדינה יהודית או מה? על הטענה, כי מדינה פלשתינאית המנע מן היהודים נציגות עצמאית בקהילית-העמים, השיב: זוהי כעיה גדולה. האם אנו בתוך האומות המאוחדות? כדחות או כקיוצים מאוראסיים? היש להטך את הארם לתך המייצג חמש או שש דתות גדולות? וכי וכי.

הזמנה לשולחן-עגל בלונדון, עמ' 74, גיל דבר, 24.1.47, תחת השם: 'ההזמנה והתנאי'.

ב-28 ביאנאר 1847 נתכנסה בלונדון, בארמון ס-ט גיימס, ועידת השולחן העגלי, שבה השתתפו, מצד אחד, משלחת של ערביי אי-ושבע משלחת של מדינות-ערב, ומן הצד השני, היהודי. חברי האפסקוטיבה הארצישראלית של הסוכנות היהודית: דוד כן-גוריון, פרוס ברודצקי, משה שורתוק, יצחק נרינבוים ועוד. את השיחות עם המשלחות, שיבו בופרד, ניהלו, מצד הממשלה הבריטית, שד-החוק אדנסט בוין ושד-המשכות קריץ-גונס, אשר העלו הצעה לפתרון הסכסוך הארצישראלי, שעיקרה - חידוש המאגדאט הבריטי על ארץ-ישראל מטעם ארגון האומות המאוחדות, כלא אותן התחייבויות שהיו כלולות בהצהרת-באלפור. מקץ שלשה שבועות של דינוס, הודיע בוין כי הועידה נכשלה וכי על-כן גמדה ממשלת ה.מ. אומר להביא את הבעיה הארצישראלית לדיון ולתכרעה לפני מוסדות ארם. (ראה הסודים הקודמים: הפארלאמנט משתעל ונא להסביר מתחלה ההערות כאן, עמ' 478).

לורד-הא-הא, עמ' 79, לטור על כנופית-המסיתים היהודים, גיל דבר, 16.8.45, תחת השם 'הודעת האדמיניסטרציה עם דוגמה אנגלית לשם אילוסטרציה'.

כיעו של הפאשיסט האנגלי וליאם ג'יס, שעדן מבריטניה בזמן מלחמת-העולם השניה ושדר מראיו בדלין לאנגלים בלשון אנגלית.

מעפילי יציאת אירופה תשו, עמ' 85, לטור העם ושליחו, גיל דבר, 5.9.47.

בספינה זו היו למעלה מ-4000 מעפילים, שעלו עליה בחוסי צדפת. היא יצאה לדרכה מודחה ב-11 ביולי. למחרת הפלגתה נתלוז אליה אנות מלחמה בריטיות ומטוס צבאי שהנ מעליה לאורך כל הדרך. בהחקרב הספתה לחוסי הארץ, נפתחה עליה אש; היו מצוים ושלושה הרוגים. כעוד לילה התעברו המעפילים לשלוש ספינות-גירוש. תחילה ביקשה ממשלת בריטניה

להחזיר את המעפילים לארץ שממנה הפלינו, אבל מארים סיבה לבפוח עליהם את חידירה לחוף צרפת. בין השאר רוחו שמעות בי הצי הבריטי עומד להגליך את ספינת-הגירוש לקילומביה, להונדוראס, או לקניה. ה-מעפילים, הסגורים בספינת-הגירוש, היו שרירים בינתיים במצוקה נוראה, סבלו רעב וצמא; לא היו בהן תרופות לחולים ולא תחבשות לפצועים. ב-19 באוגוסט, מקץ עשרים וארבעה יום לשהותם בבתי-הכלא השטים, הכריזו המעפילים שביתת-רעב. ב-22 לאותו חודש החליטה ממשלת בריטניה להעביר את ספינת-הגירוש לגמל האמבורג שבאזור-הכיבוש הבריטי בגרמניה. בדרך ממארסי לשם עברו את מפרץ-ביסאקיה, במרומו בטור, מעפילי יציאת אירופה תשי"ז נאלצו לשבת בגרמניה עד קום המדינה, באביב 1948.

נאצם תשובה לרבי-חובלים איטלקי אחר ליל הורדה, עמ' 97, גיל-דבר, 15.1.46.

לערוחם של מעילי היעלית הבלחוי-ליגאלית, רוב מן (רמת-השוסט) וישראל חורב (שדות-ים), נבחר הטור לאחר הוא ספינת-המעפילים-הנה סנש, שהגיעה לחוף נהריה באחד הלילות של חורש דצמבר 1946. רבי-חובלה של הספינת היה איש איטלקי בשם אנטאלרו, תחילה אסרה הצנוריה הבריטית על הדפסת השיר, אבל כעבור זמן-מה חזרה בה והוא נדפס ב-'דבר', כמטומן לעיל. הנהג הצנוריה, על מחיקותיה ועל חתמה, נשתמרה בידי רחל שזר, שהמציאתה למשרד בשנת 1968.

התנגדות המעפילים ב'כנסת-ישראל', עמ' 102, לטור-חלוקת תפקידים, גיל-דבר, 13.12.46.

ספינת-המעפילים 'לוקיסה', המכונה 'כנסת-ישראל', נתפסה בלב ים על-ידי אנחת-מלחמה בריטיות והובאה לנמל חיפה ב-26 בנובמבר 1946. קעשה העברת העולים לספינת-הגירוש - מבצע לונרן- בצופן של השלטות הבריטים - נתקל בהתנגדות עזה; במהלכה נהרגו הנער איזיק דונברם ומעפיל אלמוני.

עבדול-קרר, עמ' 135, לטור-הלילות בכנען, גיל-דבר, 13.12.48.

עבדול-קרר, בן-אחותו של הזאני אמין אל-חוסייני, המופתי הירושלמי, בימי מאורעות תרצ"ו נמצע בקרב עם הצבא הבריטי ונמלט לעיראק. כאן השתתף אחר-כך במרד הפרו-טאני של ראשי-עלי, בימי מלחמת-הקוממיות עמד בראש בוטיה מוזינת, שנלחמה בצויל בירושלים וסביבותיה. היה ראש תמיפקדה הצבאית- של החוסיינים ודיבו של קאוקני (ראה הערה, עמ' 477). נמל ב-1948 בקרב על הקאסטל.

גזיל, עמ' 144, לטור-אחד מן הגזיל, גיל-דבר, 31.12.48.
ראשי-חיבות: גוס-חוץ-לארץ. רבים מן המגויסים האלה באו מקרב שארית-הפליטה של יהדות-אירופה, שעלו מן המחנות בגרמניה וממחנות-העצורים בקפריסין מקצתם עלו מצפון-אפריקה, מבולמאריה, דומאנית הונגאריה ועוד.

...ההרי החדשות, עמ' 220, גיל-דבר, 1.9.50.
בהקדמה לטור זה מציין נ. אלתרמן כי-עירער בשעתו על דרכי המבטא ב'קול-ישראלי וע'. בוחתו לטור-חיקוי ההיערי מן ה-13 באפריל 1951. ראה כרך ג של מהרורה זו. כן רומז אלתרמן בהקדמה זו על שני-ההטח הרבים שחלו בטור שלפניו עם העתקתו מן העתק לספר.

גסינת אל-חפירי, עמ' 224, לטור-מסבכי המליצה, גיל-דבר, 1.6.51.

עוגה אל-חפיר במדבר סיני נבבשה בירי צהיל ב-27 בדצמבר 1948, במהלך מבצע-חורב, שמטרתו היתה גירוש הנמור של הצבא המצרי מדרום-הארץ. מן-עצת-הבטחון, בישיבתה מן ה-29 בחו, ציחתה על סיני מידי של בל מדחב סיני. להחלטת מות-ב נתלחה אלטימאטום בריטי. על-פי-הסכם רדוס נועד איזור עוגה אל-חפיר לחיות ששה מטורו ומקום-מושב של ועדת-שביתת-הנשק הישראלית-מצרית.

מתעבב או אכיו ומלשם אליך יר
 נוצר בו. שקוף תבנה.
 ואומר לו: אברם. הוא הביתה סדר
 בני אברם. חיש הביתה בואה.

ועזה לו אברם:
 אבי. אבי.
 שם אמחד לצצם העינים.
 כי אותך שם ראיתי.
 אבי. אבי.
 דם לשן. בלי ראשך על כתפיים.

אז נאכת מולו אחוזו הקטנה
 נקוראת לו הביתה בבכי.
 אף עזה לה אברם: שמה את לשנה
 עם דמעת המתים על לחי.

לפניו מתעבב או שבעים האמה
 ואמרות:
 הנו עליך
 בשבעים סקדות חק ושבעים מרדמות
 אל הבית הזה ושיבךו

ואתך במטה המצעת נדחה
 השנה בה דם באכיךו

זאבים השנה לראות אתם
 אברם על אנת מעלית
 למטה עזרה אתה הוותה
 אנוכי על אשר הוותה
 בפאת קדמה עלי
 והם עם הלשון על זרבה
 נורא שוב ועב על הלשון
 אל תנו. מסכן את החדר לוח
 ובאורם איהם מסוכן
 כי אם עת ויה איהם שונה נעתה
 במסתור חולי האמתקו
 זל באי חלוקה המלך נקשו
 מסר עיר גשור (בתים)
 מסך ליד השלום מייסו
 כנאזי לך סקנה מסוכן
 מחויבי הנלקה שומם נסתי
 באנוס קעל ליניע פסי
 מה חשפת למסורו חתף חתף
 עם חסוד אתי אפס על חלמס
 דמיוני הניליתם ווסו
 ולי חסכו וסכו
 למי חסיוח חסכות חסינו
 הני חסכות חסדות
 זרמי חסיוח חסכות חסינו
 ונתמי עור חסות
 מתי חסות חסות חסות
 אנו חסות חסות חסות
 מה עני מסר עיר חסות חסות
 כל חסות חסות חסות חסות
 חסות חסות חסות חסות
 כל חסות חסות חסות חסות

ואבָּרְכֶם בְּחַלּוּם
 צוֹטֵק אֲבִיו
 וְקוֹרָא שֵׁם אָמוֹ וְעוֹנָה הִיא:
 בְּנֵי אֲשֵׁרֵי... כִּי לֹא־אֵשְׁכִין מִלְּכָבִי
 לְכָבִי בִּי וְשָׁבַר לַשָּׁנִים.

אֹן מִלֵּיל הַשְּׁלָחָה הֵם
 חֲדָת הַרְעָם,
 וְיַמּוּל בְּרַק פְּרוֹתוֹת שׁוֹחֲרִים לְצִיד.
 הֵיָה דָבָר אַדְוִי אֵל אֲבָרְכֶם. אֵל אֲבָרְכֶם
 הַלָּשֶׁן בְּפִירוֹדוֹר תְּבִירָת.

לֹא־מֵר: אֵל תִּירָא
 אֵל תִּירָא. אֲבָרְכֶם.
 כִּי גָדוֹל וְעָצוֹם אֲשִׁמְךָ.
 לַף לַף. דָּרַף לֵיל מַאֲכָלָת תָּרָם.
 אֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָ.

לַף לַף דָּרַף לֵיל מַאֲכָלָת תָּרָם
 כְּתִיָה. כְּתוֹלֶע, כְּצַפּוֹר.
 מְבָרְכֶיךָ אֲנִי אֲבָרְכֶךָ. אֲבָרְכֶכֶם,
 וּמְקַלְלֶיךָ אֶפְרָר.

The image shows a heavily degraded and mostly illegible document, possibly a map or a historical record. The text is extremely faint and difficult to read, but some words are visible. The document is framed by a thick black border. There are some faint outlines that suggest a map or a geographical area. The overall quality is very poor, making it difficult to discern specific details.

הַסְרֵיפִיקָט הָאֲחֵרוֹן

סְרִיפִיקָט יְחִיד וְשֵׁאֵר.
אֲחֵר־אֲחֵרוֹן. עֵלָם נִגְמְרוּ.
לְכֹן עָלִי מִזְמוֹר יוֹשֵׁד
וְלֹא דְמַעוֹת עָלַי יִגְרוּ.

וְכֹת יִגְד לִי: קוֹמָה קָטָן
פְּנִיךָ לְמַח זֶה תִּסְתַּיְרֶה?
אֲתָה אֵינְךָ סְרִיפִיקָט.
אֲתָה אֲנִי דְרִטָה וְנִסְתַּיְרֶה.

חֲכִימָה נָא. עוֹד יָבוֹא אֲחֵרְךָ.
צָפוּי, צָפוּי לְךָ תִּמְקִיד עוֹד.
אֲתָה עַל הַשְּׁלֵג דוֹרְךָ
תִּעִיד כִּמּוֹ תִּסְתַּיְרֶה.

אֲנִשׁ מִדַּע בְּרוּר־שְׁלוֹמִים
בְּךָ יִכְלִקוּ תַּעֲנִי.
לְחַקֵּר אוֹתְךָ כִּמּוֹ קְרָדִים
תִּמְצֵה, מִתְקַדְמֵת־הָאֲבִיבִין.

אֲתָה, סְרִיפִיקָט תְּמִימִים,
אֲתָה, הֵה, דוֹקוּמְנֵט פִּיקְנֵטִי.

מַעֲיֵד עַל צְדִיק לְעַמִּים
בְּדוֹר הַצַּרְסָר הָאֲטִלְלוּסִי.

תַּעֲיֵד אִיךְ עִם הַכֹּהֵן-סֹנִים
בְּלַעֲרֵי תְּקוּנֹת־לֵטִים.
אִיךְ עִם, בְּנֹסֵל הַתְּלִיָּים,
וְסֵס בִּידֵי הַבְּיֹרֶק־רֵטִים.

וְאִיךְ עֵרֵב, לְאוֹר הַיּוֹם,
מִכְּלֵי תְּסֻמִּיק, חֲסֻנֹת-הַחֲרִיעָה.
כִּי צַר, כִּי צַר לָהּ הַמְּקוֹם
מִזֵּי אִירָן עַד סַעֲרָה.

וּמִסְתָּן עַד לְבָנוֹן
וּמִבְּנֵי דָעַר מְצֻרִים...
וְהַעוֹלָם, כְּמוֹ גִּזְוֹן,
לָהּ הָאֲדוֹן פֶּעַר-עֵינִים.

הַאֲנֹלֶשֶׁת יִצְרָה אֶט-אֶט
סְפָרִים גְּדוּלִים, תְּמֻנֹת, כְּלִי-סוֹר.
אֲכַל אֶתָּה, סְרִיטִיקָט,
אִיךְ נֹסֵל מִכָּל שְׁהוֹר.

לָךְ נִתְקִינָה, עַד-אֲמַת,
מִסְפָּרֵת-פִּז, הַרְחֵק מֵעֵבֶשׁ.

נִכְה נִכְתָּב: אֲבִטוֹרֶרֶטְרַט
שֶׁל הָעוֹלָם שׁוֹחֵר-הַחֲפֵשׁוּ

מִשְׁמֵר כְּבוֹד לָךְ נְקִים
וּמְרַחֵק נְבִיט אֲלֵיךְ.
רַבִּים, רַבִּים לָךְ וְקוֹקִים,
אִיךְ תָּם יִבֹּאוּ בְּלַעֲרֵיךְ.

הזמנה לשלחן-עגל בלונדון

א

עם הנה בעולם. עם משכיל ומקנה.
ובימי-הבינים, בצרית על חל.
אקבו הנסיכים עמדו לשוחח.
על חקמה יחית וחקמת ישראל.

כי בשעת השיתה, בין שכר וחצית.
הם היו נהנים הנאה רוחנית.

ב

בימות חל הוא גרש מפרודוד ומדלת,
ואבוי אם ראשו ממול לחלון.
אף לצרף שיתה עינית ומשקלת
הם היו מזמנים אותו אף לשלון.

ואחר יום שיתה על נושאים השוכים
הם היו משליכים אותו שוב לפלבים.

ג

ולא פעם ראו אותו רץ באין-ישע
דרוף שוט ונדון האימות השכות.

והיו הנסיכים ומוצעים אז מגשת,
כי הביעו שאין הוא סגוי לשיחות.

אם צריו להודות כי כאם הרציתה
הם היו מזמנים אותו שוב לשיחה.

ד

כך היה הדבר. - בסקירת מקצרת
זאת הזמנה כיום רק כדי להבליט
איוה שלל רגשות ביהודים מעוררת
הזמנת האנגלים לשיחה האנגלית.

איוה שלל רגשות, איוה גל זכרונות!
משיחות ראשונות ושיחות אחרונות!

ה

ולכן האמה האנגלית הפומגת
לו תסלת נא לעם העברי המזמן.
אם כיום, עד שבתו בכרסה המספנת,
הוא מציג איוה תבאי שאינו מסמן.

חוא מציג שאלה עדינה ופרטית
אשר אין שאלים בהקרה תרבותית.

על כנפי־המסיתים היהודית

א

הודעת השלטון
על כנפי־קיצוצים
המספחה יהודים לטיראוס או ברי,
ומספנת אותם בספינות-יגונים,
בצמא, בצפיסות,
בלי טיור סניטרי - -

הודעת השלטון על אותה הכנפיה
נטולת-המצפון, מדר־כת-השירות, -
הודעת השלטון (זהו עצם יסודי)
היא אמת מחלטה ובלתי-מערערת.

היא אמת לא-מבלעת ולא-מעקמת.
פי עבודה היא:
כנפיה שפזאת קימתו

היא יסודה ומארגונה, ממש ובירודעים,
בצורה נטולת-המצפון שהזכרנו,
את ענין הצלת העמית היהודי, -
מפרסל,
מקונסמציה,

ואת זו השאלה כף אקשד לנסתו:
הוא רוצה לבדר, קה, רעים גלכבים,
אם אמנם לא הקמינו אותו לשוחח
על האסן שבו הוא יאלך למלבים.

בקצוד, הוא רוצה רק לדעת - סליחה!
אם הוא חי ישאר אחר־השיתה.

מפרי.
מזנות.

היא לשנה. ואפילו נמן להגיד
כי באפן שבו תמותנה מתארת.
היא דומה לכנסיה מפרסמת אנולית,
תכונה על ספרה של בריטניה בחרט.

ב

כף. היה זה בשנת ארבעים. בלי מן
עמרה לונדון. גרמניה הריעה: הכיתיו
או כנסיה של אנולים התיצבה לארץ
את עיני השלת העתיד הבריטי.

חה, כנסיה בלי מאפיון
תקול אות-באות
עוד זוכר את אותם הנאומים הברבדיים
שהכסיו לעם דם, זעה וד מעות,
בלי הנאים סודיים
אלמנסריים!

דם, זעה וד מעות! כף נהג ונאם
אחד צ'רצ'יל, הננסטר אשר בצמרת.
אבל גם חבריו (אי היה מצפתם?)
לא מצאו איזו דרך יותר מסודרת.

78

סבלות
וצמימות
לשביב-אודי מדמה -
זאת נהגו הם לקהל האנולים הקרמה.

הם ספנו,
ומשכו
ונרפו גם נער.
ופתו והסעירו. בלשה לספרו

אך בקום לורד-הא-האו לקלע-בנאום
ולתסביר לאנולים את אשר לא ידעו:
שהסעום, שפתום, שך מים, ששכנום - -
צחקה כל בדיטניה
ללורד-הא-האו.

79

אָסוּר לְקַנָּא

אין על מה לקנא בחיל הבריטי.
כך אומרים שליטתו, בירת האנגלים.
אין על מה לקנא בו. בסבך הפוליטי
והוא רחוק אל תפקיד שאינו בקלים.

אין זה קל לו על פני אנה מסת-תרון
למלא את סקדת אמתו קו-לקו.
טל ילל ילדים חוקעי שן וצפרן
ונשים נואשות
היורקות בפניו.

אין זה קל לו לגרר יתומים ויולדות
ולחלל נאבק עם אבות שבולים.
ולחיות נאמן וראוי למולדות
ששלתמו לקף בכדמת הדגלים.

אין זה קל, דרך שצף תבוא והכבי.
כבא-פת בריטניה לטרח בליל,
ולשוב מקלל ונשדף וסטוד-לחי
ולזכר שתיה זה צו מלך ואל...

לא, סר. אין לקנא בחיל חליבו...
סחה לזרון. לאו אין הוא חיל-מכונה.
זה נכון. זה נכון, סר. אין איש מקנא בו...
ובכלל חקנאה היא מדה מענה.

אף כדי שתהיה האמת לא-מגבלת
רק נזמיר חק נשן, הקשור להגיל.
וכתוב בו שאין לקנא בממשלת
האומרת שאין לקנא בחיל.

ולשמחת תממשלת בזה ילחש לה
גם המשוף זה החק הקובע פדת.
אשר אין לקנא באמה אשר יש לה
ממשלה אשר אין לקנא בה מעט.

זה נתיחן הברנל. באשור גם ברומי.
הוא מעל בלי החטיא. מי גם שם-קום וראח
זה התחיל עת תדלו לקנא בטומי...
זה והתחיל
התלף ונמשך
והנה --

לבסוף לא היה כבד במי לקנא.

עַל אִם-הַדָּרֶךְ

עַל אִם-הַדָּרֶךְ עֵץ עָמִיד.
עָמִיד נִסְפַל-אֲפִים.
נִים, נִימָה, בֶּן. הַלֵּילָה רֵד.
לֵיל-סָעֵר עַל תַּמִּים.

הֵס, יֵלֵד. הַסְפִינָה עַל צַד
נִטָּה מִנְעֵף רִיחַ.
עַל אִם-הַדָּרֶךְ עֵץ עָמִיד,
אִין-צִיץ וְאִין-חֲסִיחַ.

אֵל זֶה הָעֵץ אִין-מַעַם, בֶּן.
אֲבִי-אֲמִן הָיַע.
וְצַל עֲרֵבִית בְּעֵץ קָנַן
וְבַד הוּא לֹא הָיַע.

כָּבֵשׁ בּוֹ רֹאשׁ אֲבִי-אֲמִן,
כָּנִין לִירוּשָׁלַיִם.
נָשָׂא מִבְּכֵי תַסְלַת מִנְחָה,
עִם אֱלֹהֵיוּ בְשִׁנָּיִם.

עַל כֶּף סָפֵר, עַל כֶּף הַנֵּד.
בְּשִׁיר יָמָה, שְׂכֹחַת.

הֵס, יֵלֵד. הַסְפִינָה עַל צַד
וּנְעָקַת מִל הַרְדוּחַ.

הֵס, יֵלֵד. הַסְפִינָה עַל צַד
חֹתְרָה, שׁוֹאֲנַת מְרִי,
עַל אִם-הַדָּרֶךְ עֵץ עָמִיד,
אִין-פְּרוּחַ וְאִין-פְּרִי.

אֵל זֶה הָעֵץ אֲבִיָּה, בֶּן.
נִקְשָׁר, עֵקֵד בְּחֻבְל.
בְּרָתֵל וְשׁוֹט הַכוֹהֵן, בֶּן.
וְחַם תַּמֵּר הַהֶבֶל.

וּכְשֶׁהִיָּה בְּאֵשׁ אֲדָם
הַשׁוֹט הַחַד מְחַרֵּב,
צָנַח אֲבִיָּה אֲרָצָה לֵם,
לַעֲת מִנְחָה, עִם עָרֵב.

צָנַח מִמְּנוּחָחוּ לְאֵס,
כָּנִין לִירוּשָׁלַיִם.
הֵס, יֵלֵד. הַסְפִינָה עַל צַד
כּוֹרְעָה, גּוֹשְׁקֵת מַיִם.

כּוֹרְעַת הַסְפִינָה עַל צַד,
עוֹלָה שְׁלוֹפֶת צַפְרָיו

על אם-הדרך עץ נכרת,
נכרת ויהי לתרץ...

על הספן נצב הוא רם,
הבוקר נתבל סלד,
העץ השב משיר העם,
מזמר הנקפלות.

אליו נקדעת רוח ליל, -
וכאלו שוב, לפתע,
פלו טובל בצחוק וילל
של תוף וקלרייטטה.

הם, ילד, שער התהלה
לארץ יפתח.
הוא גם היום עמוד תפלה,
הוא גם היום מזבח.

-- על אם-הדרך עץ עמד
ולא יפל אפנים.
גם, ילד, הספנה על צד
חותרה, בוקעת נימ.

העם ושליחו

מעפילי אירופה משוי, שהחזרו אל חוף
צרפת, סרכו לרדת שם ולאחר שעמדו בימ
בשלישה שבועות הסעו הלילה. מינוק שגלד
באחת מספינות הברזש. אחרי שהסליגו, מת
עדרה. הוא הובא לקבורה ימית בקפסה של
פח במסרץ ביסקי.

בין שליחי האמה התרים בדרך כימ
תכר-גא גם זה האחד:
לבשו - התוליו. בקפסה של פחים
הוא במים נטמן, מול ספוד.

אל נאמר כי בדיטגיה שלחתו למות -
כי לא זו האמת האמתו
כי אנחנו קראנוהו אל זו השליחות -
גם אני, גם אתה, גם אחו!

גם אני, גם אתה, בעל-פה או בכתיב
את אמו הדימוז על ניס,
באמרה לא ארד בצרפתי... עת חייו
כמו בכי טפסו בה טפס.

גם אני גם אתה הכינונו אחי.
כי הוטלו בספינה על הכף
גורל עם תעוד, וקגון זה, ערכים
שאנים לסי שכל הסף.

הזרה של צבור, ששקל והחליט,
נזרה על הנוף מפעוט ועור,
שפיט לשליחות מדינית וצבאית
עוד בטרים עמד ודבר.

כן, קשה זאת לשמע, בניר הצחור
מסך בוח המלים הנכתב.
אך נאמר זאת! נאמר זאת למען נופר
כי שליח כזה מתיב!

כי שליח כזה - פרושו הברור
הוא תהיה ושאלה אם העם עד גבולו
חי תמי הקרבה, ללא קץ ושעור,
נטוי שכם לנמוך ולעלז

כי שליח כזה עוד עלול בדממה
לעלות מעלים ירקים.
ובאחד תלילות אל חלון האמה
לתדביק את פניו האמוקים.

והעם יתחלחל ויחזר כמו שיר
בראותו מה עצום תפירתק המפריד
בין הערף ובין החזית.

רבנותי, אל חוץ המבורג, ברחש גלים,
מתקרבות
הספינות השלש.
רבנותי, על החוף מתאמנים האנגלים
לתמם באלת גב וראש.

רבנותי, עד קימנו לדון ולפקד;
התנודות בנמל המבורג או לא -
אל ושכח: חילים וצורים בקמטות
יראו עוד לעם בחלום.

כי מתר לאמה לניסם לתסקיד
רק באם לבבה מאמין
שתהיה דאוויה בפניהם להביט
ולומר את צדוק הדין.

מהו חג לאומי

לאחר מסע של תהשח-כוחות. הוכאו שלש
ספירות-הגדול שלמל המנונג, אך גם אחר
ככלות הכל לא נשברו אנשי אירופה משו-
ותצבא נאלץ לנרד אותם בידיהם ורגליהם
אל תהוף. היו מקרים וארבעה-תמשח תילים
עמלו לעקר איש, או אשה, מן האנחה.

כי ישאל אותך מי:
מהו חג לאומי -
אל תשנה. ספר קח
וקראתה בו כך:

יום של חג לאמה זהו יום בו נצב
חיל עמדה אחרונה במבחן השליון
ומראתה כי הארץ בה ישבר את שפיו...
זה יום חג לאמה.
כך אומר השליון.

ומוסיף הוא: זה יום בו אמה מתמלאת
אמונה בבנייה
ובח לאויבה.
זהו יום אשר בו

בעיניה רוטט
חוצוץ שממך לקראו צורה.

ומוסיף הוא: יום חג זהו יום מסים
שהשחר בו קם כתמיד אדמוני.
ושלש אניות וכנסות בו מים
אל מימי מספנה של נמל גרמני.

זהו יום מסים שידו ממחישה
את עקרון האביעה-המדנית בעדים.
זהו יום המראתה כי אנגלים תמשה
יצטרכו לאחז בכל איש ואשה
אם ירצו לקרעם ממדינת-היהודים.

דו-שיח בין גחשוי וגונן

והם שני מעפילים בני ימים שגולדו באניה
והזבאי למחנה עתלית ולשבח אותם כל חקלה
המסק, פי ראוי שיגראו שמותיהם בישראל
גחשוי וגונן. היה בן.

הירח הנגיה, מלא ונכון.
תנוקות ודרורים
גרדמו עלי ארץ.
רק שני פרטיננים, גונן ונחשון.
גהלו עוד דו-שיח
מעורש לערש.

סח גונן לגחשון: בן, חבר, אין זה צחוק.
בבר בארץ אני
ובמעט בן ימים.
אך לבי עוד נרש כמו לב המינוק
וקשה לי, אחי,
לעצם העינים.

סח גחשון: בן, חבר פרטינן, יום גדול.
הספיצה.
הלדה.

הצבא.

המלדה.

יש לי רגש כאלו גולדתי אהמול -
ושנתי, כלשנתך, גולדתי.

סח גונן: לא לשוא היא גולדתי גודר.
מזכבו רחוק מבהירות מסמקת.
חדשים... ובמקצת לא-לגלים עוד...
זאת הרגשתי היום במבט המינקת.

סח גחשון: בן, צדקת, גם פי השומר
הסתפל פה כאלו מלמעלה למטה.
אך דובר המוכנות,
בך, פחות-אז-יותר,
לי רמו: אין דבר, טוב מאד שגולדתי.

נאנח אז גונן ואמר: הן תדע
שאני פסימיסט מעודי לא תייתי.
לי רק צר שמיד אחורי הלדה
בבר אנתו שקועים בוד-שיח פוליטי.

יודע אני, תה, חבר פרטינן,
שגם זה יעבר, ודרכים תפתחנה.
יולדים ששבו מפצאות-של-עשן
עוד יבכו
משני-החלב שתצמחנה.

ויכול אני עוד לספר לך סוד.
ואתה ברשותיךה בי אל תחשד נא:
צי אנוגלי פה אלי לא לעד יעמד,
אך ערשוח ילדים
פה לעד מעמךנה!

לא! לא זה, בקצור, מסריעני לישן.
ובכן למה מנחה לא אדע, תה, נחשוני

או ענה לו נחשוני: תירח, גונן...
תירח... על פכה שנתנו נודרת
זה סיבו של הלב. הוא אינו לשן
בהאיר לו ירח ראשון של מולדת.

תדסדף נא, גונן, בספרי התנועה -
יפנן אותך אם לא קראת עדין:
גם אנשי עליה ראשונה ושניה
פלילים הראשון לא עצמו כמעט עין.

ואצלנו, גונן, וזו לילה ראשון
של חיים
ועתלית
וירח גם יחד.
מה הפלא, גונן, אם קשה קצת לישן...
סוף-כל-סוף
חזית לא-נשכחת.

וענה לו גונן: אכן זה הדבר...
זו נדאי הסבה... ונדעו השנים.
וירח הקדיק, וירח נהר -
וערשו הנדולה נענע ים-המים.

עליה-ולנסיה

באנחה פלוס-אולטרה מולנסיה, שהביאה
עולים לחיפה, עלדה מיעקב (ונארא שמה
עליה-ולנסיה).

כן הרבה רגשות
כבר יצאו לפנסיה,
הרבה חייכים כפה לילה חשך.
אך אל זו העלמה,
עליה-ולנסיה,
איי-אשור כלל שלא לחיפה!

פעוטה היא כורת לסי הדימוסיה,
אבל שמה שם רוחות! גם לה מן הסתם
כבר ברור כי השם
עלית-ולנסיה
הוא אתר היפים ביותר בעולם!

ובכלל היא ילדה נפלאה. זאת אעיר בה!
את ראשה כבד מסנה היא לקול צעדים.
וקיימי מזמן ממשלות להביט בה,
אבל מה ממשלות מביעות בילדים!

נפר מה דיקנות היא! ראו איזה קטן.
וגלדה כדויק למועד המסכים!
כבוא זמן הילד (היא אומרת) חכמות אין.
גולרים ואסלו בימי!

כי זה חק - היא אומרת - לניק ולצמח
זה חק - למץ אצבע ככל היונקים!
כן, הייתי מזמן ממשלות זאת לשמע,
אבל מה ממשלות מביעות בחקמים!

ידיהן לא עורו לה. יעיד הדקיע.
עליהן היא חדלה כבר אסלו לשאל.
בעצמה היא גולדה, בעצמה היא היעה,
בקצור, בעצמה היא סדרה את הפל!

תסתכלו ותביעו שיש לה פרמנסיה
לראות אור ולחיות! נגד נא לה כף:
שך בו כמותה,
עלית-ולנסיה.
שירבו כמותה, כי הצדק אמת!

כי הצדק אמת
שגולדת ללא פחד
והתחלת במציאת-אנוול מעשית.

דָּבָר בְּאֵמֶת הִסְפֵּת לֵב נַחַח...
וְתַנְחֵם כִּיּוֹם נִדְרֶיךָ, אִם רָאִיתָ.

וְלִמְתָר הֲלֵא לָךְ לְהִסְבִּיד בְּפִרוֹטְרוֹט
כִּמְהָ דָבָר רְצוֹנָה לְזִמְתוֹת וְלִקְאוֹת:

אִיךָ עֲנִלוֹת יְלָדִים,
עִם אוֹתָן הַפְּרִטְנוּסִיּוֹת,
בְּזִמְרַת וְלִזְלִיּוֹת מַצִּיעוֹת מְמַלְיָם,
וּבְהֵן עֲלִיּוֹת,
תְּמַדּוֹת,
וְלִזְנוּסִיּוֹת...
תִּרְךָ כֹּל תַּחֲקִים שְׁתַּמְצִיא הָאָדָם:

נֶאֱדָר מְשׁוּבָה לְרַב־חֻבְלִים
אִיטְלָקִי אַחַר לַיִל הַזֶּה

עֵינַי עַל רְאֵשֶׁיךָ, הַרְוֵה אֵינִי.
הַמְּלֵאכֶה וְעֲשֵׂתָהּ, חַי שְׁמַיִם!
נְרִים כּוֹס, קַפִּיטוֹן, שֶׁל בְּרִכָּה, קַפִּיטוֹן.
עוֹד נִשְׁבַּח וְנִפְגַּשׁ עַל הַפְּנִים.

אֶלְמוֹנִיּוֹת, קַפִּיטוֹן, חַיֵּי תִרְדֵּי הַזֶּה.
וּבְלִיִּדִים אֵינָה מְסַרְסֵמָה.
אָךְ אִם אֵין חַיֵּי רְשׁוּמָה בְּמַפּוֹת,
בְּהִיסְטוֹרִיָּה אֲוִלִי חַיֵּי תְּשַׁמֵּת.

עַל הַצִּי הַלְּוָה, הַאֲסֵר, הַקִּטָּן.
יִסְפָּר עוֹד בְּשִׁיר וְרוֹמָנִים.
יִתְכַּן כִּי בָהּ, קַפִּיטוֹן, קַפִּיטוֹן.
וְנִנְאוּ עוֹד הַרְבֵּה קַפִּיטוֹנִים.

אֵת עַמְל בְּחַתְרֵינוּ סוּד־לַיִל יַעֲסֵף,
אִיךָ עֲלִיו וְגִבְרֵךְ כְּעַל לָתֵם.
הֵן רְאִיךָ כִּי צִד מְסַפִּיגוֹת אֵל הַחוּץ
הֵם נוֹשְׂאִים אֶת עַמְמָם עַלֵי שְׁכָם.

לחיי זה הלילה הקר ואיתנו
לחיי הסבון והפדרן!
לחיי הסמינות הקטנות, קפיטן!
לחיי הסמינות שבפדרן!

הלחיי בתורים שקבלו הפקוד
ובאפל כהנו את השיר,
למועד הנכון, למקום היעד,
בלי מצפון ומפנה, בליל ציר.

גם בהם יספר עוד ספור מסוים,
בי דואים גלילים ודקיע
איך עומדים הם בקרב-טרסלגור של העם
על סמינה בודדה - שתבקיע!

עונים על ראשינו. הרוח איתנו.
המלאכה נעשית, מי שמים!
גרים כוס, קפיטן, של ברכה, קפיטן.
עוד נשוכ נפוש על המים.

יום יבוא - ואמה בנות של סנדק
משב, סב, על בקבוק של קיאנטי.
ותתק ותירק חתיכה של טבק
והאמר - פן, חבורה, זקנתי.

כן, דאיתי רבות בעולם העול,
אך אזכר עוד, מי סנטה מריה,
איך נרטבתי בחשך כמו תרנגול,
אוחז לילה על חוף גהדיה.

ונספר לך אז כי פתוחים השערים,
כבר מזמן נפתחו, מי שמים!
ומתחו אותם זו חבורת הנוצרים
שעמדה אוחז-לילה במים.

אז תצחק: לא צורו אגיות המשחת,
לא השפיע הרדר אפילו!
יתסים את פטוקה בקללה איטלקית...
וחצות הגמל יאטילו.

כך יחיה! ולכן, אל מול רחב איתן -
לחיי הסבון והפדרן!
לחיי הסמינות הקטנות, קפיטן!
לחיי הסמינות שבפדרן!

הַרְדָּף בָּיָם

מִסְסִינָה בְּלֵב-לַיִל, בְּהַרְדָּף הַרְדָּף,
הִיא חִימָה קַסְצָה מְסַעֲרֶת.
וַיִּקְבַּל אוֹתָהּ יָם לְגַסְיוֹן עוֹי-לֵב...
וַיִּקְשֶׁר עַל רַגְלֶיהָ שֶׁרְשָׁדָת.

הִיא קָרְעָה הַשְּׂרָשָׁדָת, וְהִלְאָה אֶל חוֹף
הִיא תַתְרֶת, סוֹרְרֶת וְאוֹיְבֶת.
וְשָׂבַח אוֹתָהּ יָם מִלְאֵס לָהּ: כִּי סוֹב...
וְעַל צִנְאָרָה קָשֶׁר אָבֵן.

הִיא קָרְעָה אֶת הָאָבֵן מֵעַל צִנְאָרָה
וְהַמְשִׁיכָה, מִכָּה וְסַחֲרֶתֶת.
אוֹ חִיךְ לָהּ הַיָּם כְּלִירִיב בַּיָּדָת...
וְהַפֶּף אֶת גּוּפָהּ לְעוֹפְרֶת.

הִיא קָרְעָה הַעוֹפְרֶת, וְהִלְאָה בְּלִילוֹ -
וְהַשְׁמֵר הָאִיר מִרְאָנָה.
אוֹ הַרְאָה לָהּ הַיָּם מִרְחוֹק חוֹף וְחַל...
מִטַּל כְּחוֹתֶיהָ מְמַנָּה.

וַתִּקְרָא בְּאֵין-פֶּחַ: מִן הַיָּם לִי, יָם!
בְּנֵה לִי גֶשֶׁר, כִּי אֵין לִי מַשִּׁיעוֹ

אוניברסיטת חיפה
הספרייה

אוֹ הִטִּיתָ בָּהּ יָם, וַיִּמְרָס בָּהּ עַד דָּם,
מִרַם עַל צוֹקֶיו - תְּרִיעוֹ!

מִכָּה בָּהּ - - הִיא מְבַקֵּיעָה בְּסַעֲרָהוּ -
וּבְצַנְחָה עַל הַחוֹף כְּכַנְף-גֶּשֶׁר,
חֹוּא קָרָא לָהּ: הַיָּםֶר בְּנִי, נַעֲרָה!
אֶת הַלְלֶיהָ בְּצִית אֶת הַיָּשֶׁר.

חלקת התפקידים

התנגדות המפעילים ב"כנסת-ישראל" נשקרה
בפצצות-עשן.

כאשר הפצצה השלישית במספר
פלטה נרם עשן
בתותית הספינה, -
הילדה הרועדת הסשלה צאור,
רצן שמו לפתע מחוק לגרונה.

היא נדים פשטה, ובנחשול המאות,
בין נשים הקורעות בגריון מלבן.
לספון נגרפת היא, עוריה מדמעות, -
אך גם שמה נחל העשן תלבו.

הוא נחל וטגור ותוק. הוא תכו
על ארבעת אלפי אנשים המומים.
הוא זקק אל חדר היולדות, הוא ספח
על עיני תינוקות שדמעו כסומים...

אז התחילת לרוץ תלדהו לקבלי שוב
לאורו!
אל ספינת-הגודש הקוראתו

אך לפתע זכרה כי אני - תישבו! -
צריחתי: עמדו לא לזוז עוד לא עתו

לא לזוז - כך שגנתי לה - זו חובתך!
לא לזוז! תקות-עם בגרף הדי!
לא לזוז גם בבוא תילים לשאתך
אל תלכי מרצון!
תתנגדי!
תתנגדי!

תתנגדי! זה הקור וכוזאת הוא הרש.
תתנגדי! ותראינה עיני האמה
שארשת רק אחד המיבות והאש
ואחד שאפס כל אריר לנשימה!

כך למדתי. והיא נאבקה עד הסוף.
היא שפתייה נשכה, ומלאה את תפני.
היא נדעה שעומד אנכי על החוף,
ומביט בה, ותלק לשנינו בקרב.

אך דבר רק אחד היא אולי לא תדעה
ואולי היא תשאל עוד תשבון מעמי:
איזה חלק נתן אות-יום בידה,
ומה חלק נטלתי אני לעצמי?

ואולי היא תוסיף
מילים שתיים-שלוש.

ותאמר, בשם כל חבריה הנא,
שאסור לישוב מידה לדרוש
את שאין הוא דרוש מעצמו וילך.

זה הכל. אקטיביום או לא, ידונו. -
לא בזאת משאלה. יהיה קו הציונות.
ואני אנהיך שאקראע שמלותי
אם יכרו
מאבק לא-רצוף בהחלטו

אך אם יש מאבק. -
עד נתיב התרדמים
תעלות הן עיני ואלהיה הלחות:
בענין נשאלתה ונלקת תמקידים
שאינה לפי חלקת תפחות.

בְּרַכָּה סוּלֵד

הנערה ברכה סולד נמלה מברורי מכותיה
משרעת של האבא, בתל-אביב, בעמדה על
המשמר לתפוח על הודות המפסילים מן האגמה
"וינטי" מאיטליה, אגיה זו נתפסה אחו לילה
סמוך לחופי הארץ. עבר זמן ובדרה לארץ
ולכדה והובאה אל החוף, ספינת מפסילים על
שם ברכה סולד.

היא עונה במפרץ על פני מים שהורים,
במלכות ספינות-הציוד.
היא עמדה נוארה בקרני זרקורים,
כמו אז, בליל וינטי, למול הים
שקלעו אל מרפסת הבית.

לכדה כמו אז, עת פרעה למולם,
מצי אור ומדים מסערת - -
היא לא נחה, נתיב ידעה עוד לא תם,
היא נמלה על החוף,
תורה מן הים...
עקשנית ודממה וחותרת.

היא חננה מן הים אל חופה-ממקור
והבריטים רודפים אחריה.

שחרור קפריסין

עם ההודעה על שחרורם של עשרת אלפי
המלוואים על גאי.

הם קסצו מכל אהל דלגה
הם פדצו מצדיפי הפנזים...
פי הייתה תבשורה חץ-שלוח.
פי חלפה כמו אש בפתחים.

בתוך לילה של אי עסוף-דלף
הם עמדו, רועדים מצנה...
גבוכים... אלה, אלה ואלה...
עבאין כח ובאקס בינה.

פי לא שוט, לא יאוש ולא אבל,
לא נצחו את מחנה-הרבוא,
אבל זו השמנה, כצליל נבל,
היא כמעט ושברה את לבו.

ועמדו נערות שהתיל
ישרן גם בלב-חלומות -
ועמדו בחורים דלוקי-עין
תשובי עלבונים וכלמות.

היא כאלו פשוט התחלטה בתפקיד
עם אותה אנגית-קיסוד איטלקית
אשר לה היא מסרה את חייה.

היא רק באה לראות אם דמה שצמו
לא נשכח מחצר האובדת.
היא רק באה לראות ולהיות לעדה,
אם העם שקרא לה אל מרד,
אם רוצה ויכול הוא לתת בעדה
חלק-אלף מזה שנתנה לו ידה
עת תברזמן ירק בה עופרת.

אף מניפה עד ברונכס, רב סרדות ואבק,
גם העם ששקל אח השקל.
רק פלקטים על קיר, בקולם המבוק,
לה קראו להמשיך באותו מאבק
אשר בו היא נפלה מרסקת...

והלילות שנתק. והרימת אגרוף
האימפריה, ותוף: שכי ימה!
והעם, כל העם מצי סוף ועד סוף,
מצי כנען עד ברוקלין, לא נע אל החוף...
והעלית הנרש הזה תמה.

ועמדו אמרות - בטטפתח
האבות ומיזיק - עם - בבה...
הדיבונה תלא - מצנח
שאורב לא ראת את נבה!

מדינת היהודים, לך ידוע:
הם נסכו את פהם אל פתך
בלי ראות את השקר הצניע
אשר שמו הוא - להיות בלתי כדאי!

אם כיום מעיניך דואה את
עצמאות
וקבוצ גליות, -
מה היו אלה אז? את ידעת:
אז היו אלה שמות אניות...

שמך כיום בלב צר עתן פחד,
אך השם - מדינת היהודים -
מה הית הוא: סמינת גרחה
שכבו בה תרבה ילדים...

לוגלי הכרמל נח מפדך
צי קטן, מגנח ומקדסם,
ואומר לנו: טוב לגמר פדך
מדברי הימים שלעם...

כן, שרת היהודים מעקמת
ועצמות - הדיסנים כואבות,
אך לחמנו קצת איתו מלחמת...
(לחמנו אותה בכבוד.

...זה הוא שאלין בשך שרת
יהודים נגררו על גחון,
הפסד למרליה זוהרת
על תורה של ים - החיכון.

זה הסכה תרפתו של הפלא
למו תרכ ביד התורה.
פה דבוא יהודים - כמו קלע
נתקעו בצלעות הקיסרות.

פה אים העיון רגע - רגע
ומסכן היאוש מדוכים...
אכל גם העיון
גם היגע
החזרו אל ראשי השוכים!

וקבוד לדיבוא המנית,
שערך את הקרב וכלה,
וקבוד למדריף, לשלית,
למורה בבקתה תפלה!

וכבוד לה לאם-במטפנות,
ולילך חובק תבנית...
וכבוד לאמה הנצחית
שאויב לא יראה את גבה!

משפט הגאולה

לסרני עליה הוצר.

על סבלות הגדולים בימי שמד וחרון
כבר ספר ויספר ביוזעים.
אך ידעו רק שמים עד יום אחרון
מה גמל בחלקם של הילדים.

על גבולים, בדרך-כי-מלחמה אומות.
בקנים ומנורות של נסים-מאש,
החולבוטו לרילי האמות
בני השבע ובני השש.

בגדדים, בכקמות נרות.
הם נשא יריהם, עם לא-בן.
לסוכף על ראשם מזרות
קלי לדעת אסלו את שמן.

וחובה היא לומר האמם
שאולי באותה תנועת-יד אמולה
סוככים הם עכשו על ראשם
גם מפני מכונח הגאולה.